

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Limburg

Gemeentelijk plantsoen

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed |Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Titel:	Gemeentelijk plantsoen
Provincie:	Limburg
Gemeente:	Alken
Deelgemeente:	Alken
Bron:	Schepping: 2013-09-26 Bijwerken: 2017-05-30 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134250
Coördinaten:	Breedte: 5.30621888154 Lengte: 50.8749316513

Primaire tekst

Omhaagd en beboomd dorpsplantsoen, aangelegd bij de 1914 gedateerde Gildenzaal; vernieuwde aanleg, verdwenen kiosk. Het Vóór-primitief en het Primitief kadasterplan respectievelijk door Groulard en door Vandeveld van 1809 en 1830, geven voor het centrum van Alken, een dorpsplein ten oosten van de kerk, Neerdorp genaamd, en ten westen een plein met een grote, ovaalvormige poel, Hoogdorp genaamd. De kerk en het kerkhof zijn omgeven door boederijtjes, hovingen (perceel nr. 353, lusthof) en gebouwtjes in gemeentelijk bezit (perceel nr. 354: gebouw, 361: gemeentehuis, 365: oude pastorie, 366: schoolhuis). Parallel met de Herk liggen visvijvers en een L-vormige gracht (perceel nr. 339, 340, 341). Uit Gebouwd 1914 ter eere Gods en tot welzijn der gemeente'.

De uitbreiding van het kerkhof was blijkbaar de motor voor veranderingen, die kort vóór 1845 startten. Dat jaar registreert het kadaster de sloop van de oude en de komst van de nieuwe pastorie in een tuin, ten westen van de kerk (volgens *Bouwen door de eeuwen heen* zou er tot in de 17de eeuw geen pastorie in Alken hebben bestaan, en wordt er pas in 1712 op het kerkhof een kleine woning vermeld). In 1855 wordt het kerkhof een eerste maal uitgebreid, ten koste van de pastorie en de cluster constructies ten zuiden van de kerk. Een jaar later krijgt de pastorie een nieuw dienstgebouw in de noordelijke hoek van de tuin. In 1864 volgt de tweede vergroting van het kerkhof en de bouw van een kerkhofmuur. In 1869 is de poel op Hoogdorp verdwenen en wordt de voortuin van de pastorie verkleind en afgesloten met een nieuwe tuinmuur. In 1877 wordt de Dorpstraat gecreëerd door de verbreding van de smalle kerkwegel tussen kerkhof en pastorie. De komst van het Gildehuis en het paviljoentje op het plantsoen worden pas in 1920 gekadastreerd. In 1959 wordt de pastorietuin erg ingekrompen door de uitbreiding van het gebouw en door de verbreding van de Dorpstraat tot plein.

Vandaag is dit plein aangelegd als parkeerplaats en zijn de percelen bij de visvijvers, waarvan de demping in 1880 werd genoteerd, in gebruik als school, als kerkhof of als parking. De ingekrompen pastorietuin, de bomen op het kerkhof en op het plantsoen bij de Gildezaal zijn bijgevolg belangrijke elementen in de beleving van het dorpscentrum.

De Sint-Aldegondisstraat, als inrit naar het nieuwe kerkhof, vormt vandaag de scheiding tussen het plantsoen en de pastorie. Het plantsoen zelf is ten westen begrensd door de Gildenzaal, ten noorden door de Hoogdorpstraat en ten zuiden door het nieuwe kerkhof. Op de noord- en oostzijden staan nog negen exemplaren grootbladige linde (*Tilia platyphyllos*) (270 cm) en één scheef hangende vederesdoorn met geel blad (*Acer negundo* 'Auratum') uit de aanlegperiode, gedubbeld door een recentere taxushaag (*Taxus baccata*). Ook het haagje van veldesdoorn (*Acer campestre*) en de twee Taxussen in de noordoostelijke hoek dateren uit deze tijd. In de zuidoostelijke hoek staat een Sint-Aldegondiskapel, begeleid door wilde kersen. Op de zuidzijde werd de beplanting vernieuwd, waarschijnlijk bij de aanleg van het nieuwe kerkhof.

De verharding van de drie paden naar de lantaarnpaal, het middelpunt van het in gras gelegd plantsoen, werd recent vernieuwd en in de noordoostelijke hoek werd er een modern beeldengroepje met zware bakstenen sokkel toegevoegd. De overluifelde waterput brengt de gedempte poel in herinnering en de bakstenen excedra met vlaggemasten staat vermoedelijk waar zich voorheen een kiosk bevond in rustieke stijl met pseudotakken en een rietendak.

Auteur: De Maegd, Christiane

Auteur: Van den Broeck, Myriam

Datum: 2007

Titel Text: Gemeentelijk plantsoen

Grafische documenten

plantsoen_alken (Onbekende fotograaf, 01-01-1999, ©Vlaamse Gemeenschap)

Alken_plein (Michiels, Marijke, 26-07-2014, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Hasselt, Archief van het Kadaster, Verzamelplan van 1830. Het Voór-primitief plan van circa 1809 heeft een andere perceelsnummering dan het niet gedateerde Primitief plan.

Hasselt, Archief van het Kadaster, respectievelijk 1845, nr. 28; 1855 nr. 18; 1856 nr. 91; 1864, nr. 38; 1869 nr. 26; 1877 nr. 50; 1880 nr. 16; 1920, 21; 1959, 49.

Bouwen door de eeuwen heen. Inventaris van het cultuurbezit in België. Architectuur, deel 14N4, Provincie Limburg, arrondissement Tongeren, Kanton Borgloon, Gent, 1999, Brussel, Turnhout, 1999, p. 34.

Relaties

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/121126>

Beknopte karakterisering

Typologie: bomenrijen, openbare pleinen